

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ODJELJENJE ZA PLATNE SUSTAVE
SLUŽBA ZA NADGLEDANJE I RAZVOJ PLATNIH SUSTAVA

Platni sustavi u BiH u 2023. godini

Sarajevo, 29.03.2024. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. BPRV i žirokliring transakcije.....	3
3. Koncentracija po broju i vrijednosti transakcija	8
4. Vremenski raspored plasiranja transakcija.....	9
5. Međunarodni kliring	10
6. Organizacijske šeme banaka	12
7. Međubankarske i unutarbankarske transakcije	13
8. Kanali banaka.....	20

1. Uvod

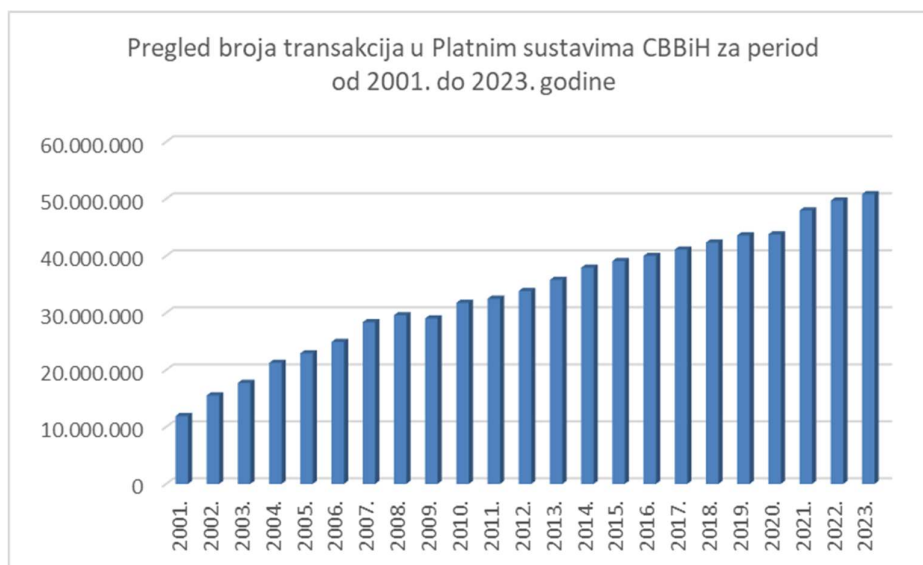
Izvešće „Platni sustavi u BiH u 2023. godini“ kao redovno godišnje izvješće o radu platnih sustava u Bosni i Hercegovini (dalje: BiH) je rađeno na temelju podataka prikupljenih od 22 banke u BiH i internih podataka Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje: CBBiH).

CBBiH je tijekom 2023. godine uspješno odgovorila svim zadacima kada je u pitanju stabilno funkcionisanje platnih sustava čiji je vlasnik i operater, te su kroz iste izvršene sve transakcije tijekom radnog vremena sustava.

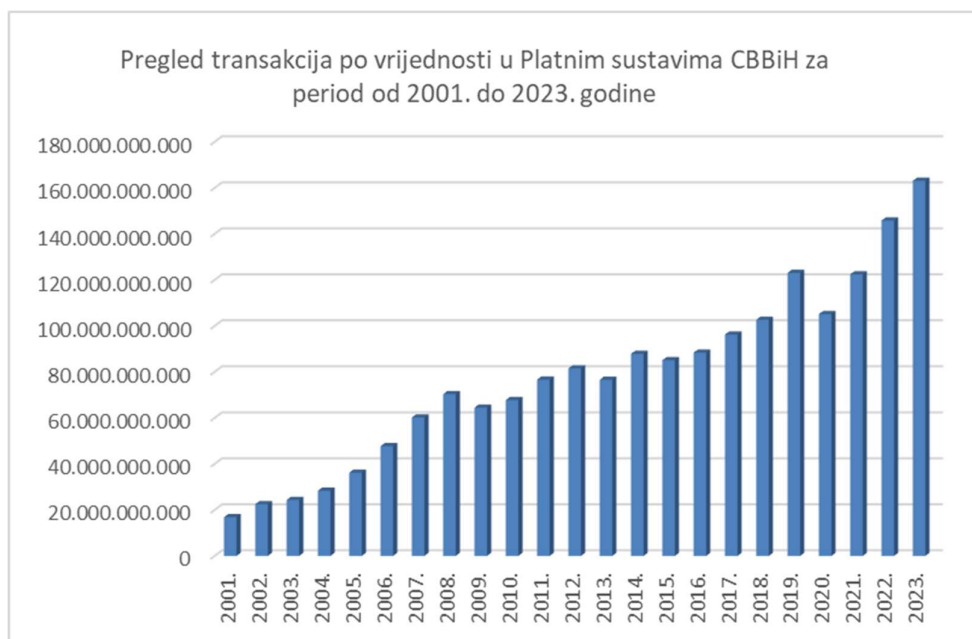
2. BPRV i žirokliring transakcije

Protekle, 2023. godine u Platnim sustavima CBBiHje zabilježen rast broja transakcija kao i njihove vrijednosti.

Pregled broja transakcija u Platnim sustavima CBBiH za razdoblje od 2001. do 2023. godine	
Godina	Broj transakcija
2001.	11.916.222
2002.	15.526.839
2003.	17.721.251
2004.	21.242.162
2005.	22.909.427
2006.	24.900.936
2007.	28.367.097
2008.	29.598.572
2009.	29.039.567
2010.	31.774.686
2011.	32.489.826
2012.	33.837.361
2013.	35.799.626
2014.	37.930.337
2015.	39.086.648
2016.	40.004.202
2017.	41.107.361
2018.	42.334.026
2019.	43.601.606
2020.	43.774.406
2021.	47.971.726
2022.	49.700.235
2023.	50.822.188
Ukupno:	771.456.307

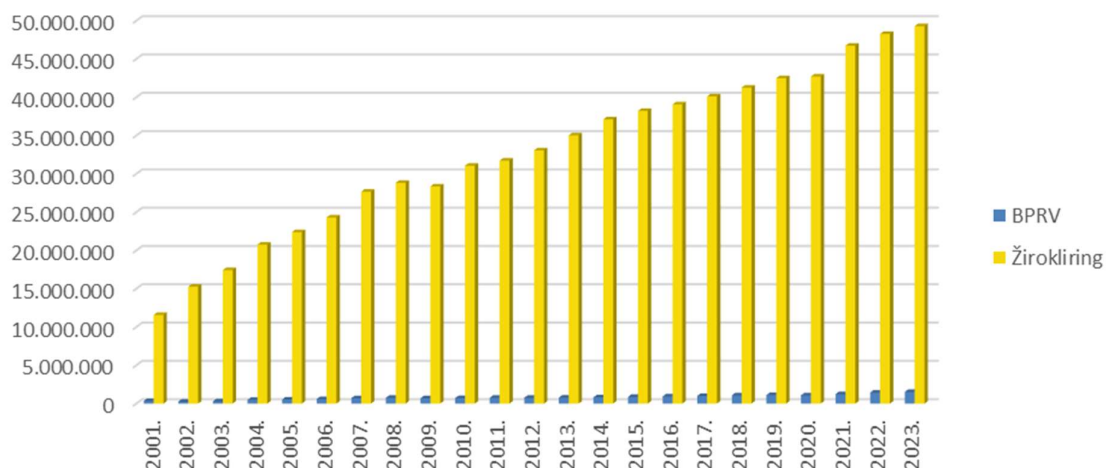

Pregled transakcija po vrijednosti u Platnim sustavima CBBiH za razdoblje od 2001. do 2023. godine	
Godina	Transakcije po vrijednosti u KM
2001.	16.844.843.315
2002.	22.509.671.792
2003.	24.342.825.574
2004.	28.383.452.792
2005.	36.194.883.247
2006.	47.727.696.822
2007.	60.192.696.720
2008.	70.344.517.441
2009.	64.457.938.969
2010.	67.778.691.332
2011.	76.653.471.820
2012.	81.533.268.431
2013.	76.604.896.747
2014.	87.858.114.404
2015.	85.105.843.766
2016.	88.379.953.010
2017.	96.243.249.000
2018.	102.669.704.908
2019.	123.046.070.387
2020.	105.132.312.596
2021.	122.403.038.511
2022.	145.825.330.468
2023.	163.096.124.957
Ukupno:	1.793.328.597.008

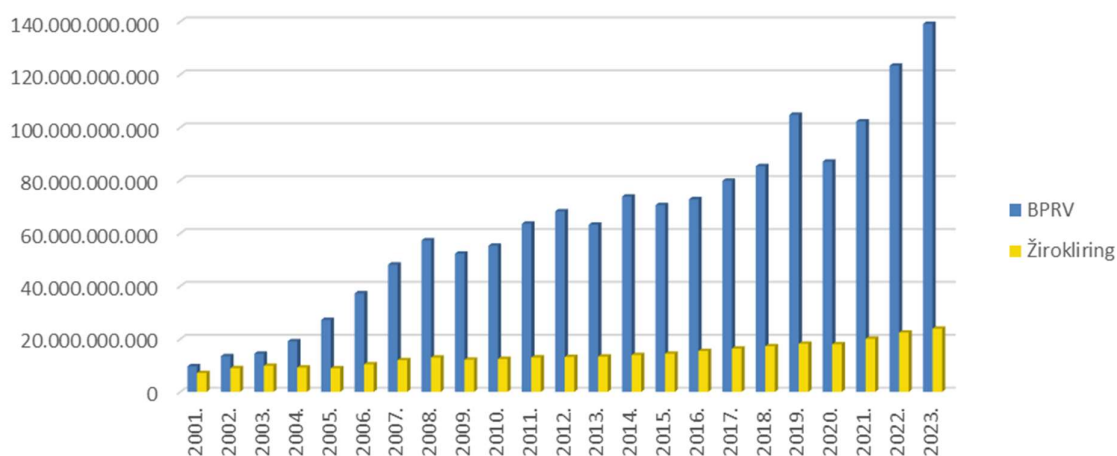

Pregled BPRV i žirokliring transakcija u Platnim sustavima CBBiH za razdoblje od 2001. do 2023. godine				
Godina	BPRV		Žirokliring	
	Broj transakcija	Vrijednost u KM	Broj transakcija	Vrijednost u KM
2001.	332.622	9.701.270.430	11.583.600	7.143.572.885
2002.	257.691	13.519.780.127	15.269.148	8.989.891.665
2003.	293.847	14.460.652.316	17.427.404	9.882.173.258
2004.	480.935	19.178.523.535	20.761.227	9.204.929.257
2005.	521.014	27.236.549.476	22.388.413	8.958.333.771
2006.	591.823	37.280.188.111	24.309.113	10.447.508.711
2007.	704.702	48.174.209.589	27.662.395	12.018.487.131
2008.	766.690	57.335.307.266	28.831.882	13.009.210.175
2009.	692.669	52.283.260.876	28.346.898	12.174.678.093
2010.	713.775	55.281.115.708	31.060.911	12.497.575.624
2011.	760.459	63.607.787.849	31.729.367	13.045.683.971
2012.	763.522	68.310.225.344	33.073.839	13.223.043.087
2013.	773.099	63.231.533.830	35.026.527	13.373.362.917
2014.	821.897	73.896.929.048	37.108.440	13.961.185.356
2015.	874.575	70.654.654.893	38.212.073	14.451.188.873
2016.	935.319	72.871.045.267	39.068.883	15.508.907.743
2017.	996.043	79.855.384.343	40.111.318	16.387.864.656
2018.	1.067.256	85.393.044.051	41.266.770	17.276.660.857
2019.	1.105.320	104.825.511.544	42.496.286	18.220.558.843
2020.	1.072.023	87.108.346.289	42.702.383	18.023.966.308
2021.	1.236.315	102.287.161.783	46.735.411	20.115.876.728
2022.	1.435.980	123.369.551.063	48.264.255	22.455.779.405
2023.	1.523.992	139.163.874.491	49.298.196	23.932.250.467
Ukupno:	18.721.568	1.469.025.907.228	752.734.739	324.302.689.780

Omjer BPRV i žirokliring transakcija po broju transakcija za period od 2001. do 2023. godine

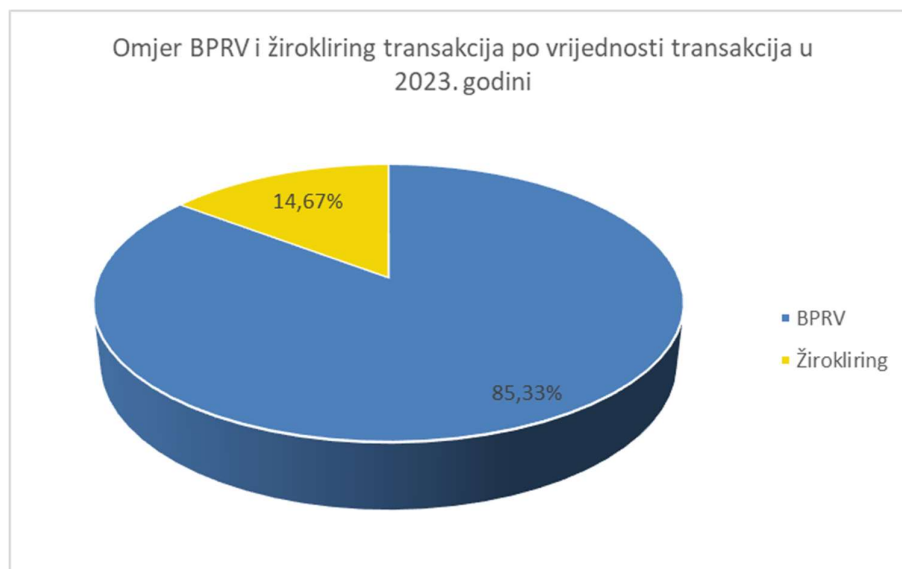
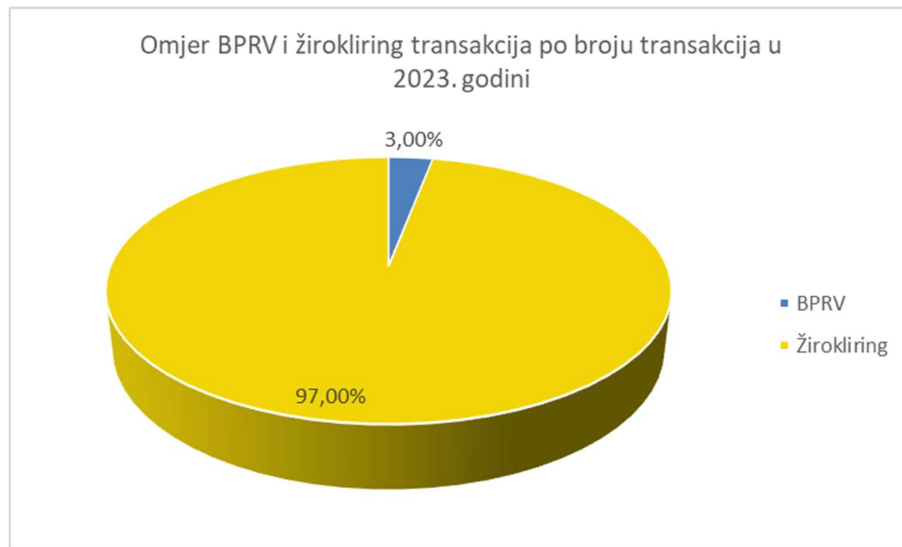

Omjer BPRV i žirokliring transakcija po vrijednosti transakcija za period od 2001. do 2023. godine

Omjer BPRV i žirokliring transakcija u 2023. godini

	Broj transakcija	Udio u ukupnom broju transakcija	Vrijednost u KM	Udio u ukupnoj vrijednosti
BPRV	1.523.992	3,00%	139.163.874.491	85,33%
Žirokliring	49.298.196	97,00%	23.932.250.467	14,67%
Ukupno:	50.822.188	100%	163.096.124.957	100%

Udio broja BPRV transakcija u ukupnim transakcijama u 2023. godini iznosi 3,00%, dok je udio u vrijednosti 85,33%.

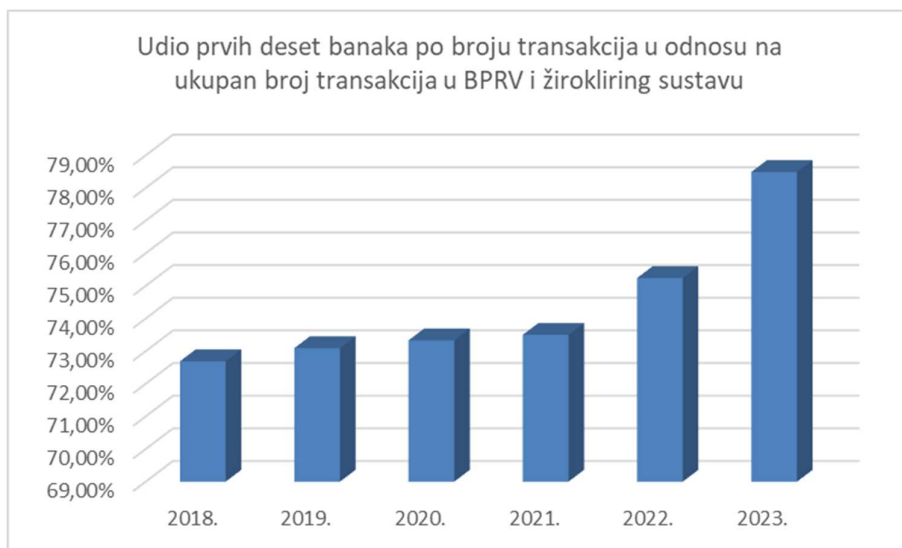
Udio žirokliring transakcija u broju ukupnih transakcija iznosi 97,00%, a u vrijednosti 14,67%.

3. Koncentracija po broju i vrijednosti transakcija

Prvih deset banaka u ukupnom broju BPRV i žirokliring međubankarskih transakcija, sudjelovalo je u 2023. godini sa 78,49%, što je povećanje u odnosu na 2022. godinu (2022. godine prvih deset banaka je ostvarilo 75,24% svih transakcija).

Prvih pet banaka u ukupnom broju BPRV i žirokliring međubankarskih transakcija, sudjelovalo je u 2023. godini sa 56,64%, što je povećanje u odnosu na 2022. godinu (2022. godine prvih pet banaka je ostvarilo 53,32% svih transakcija).

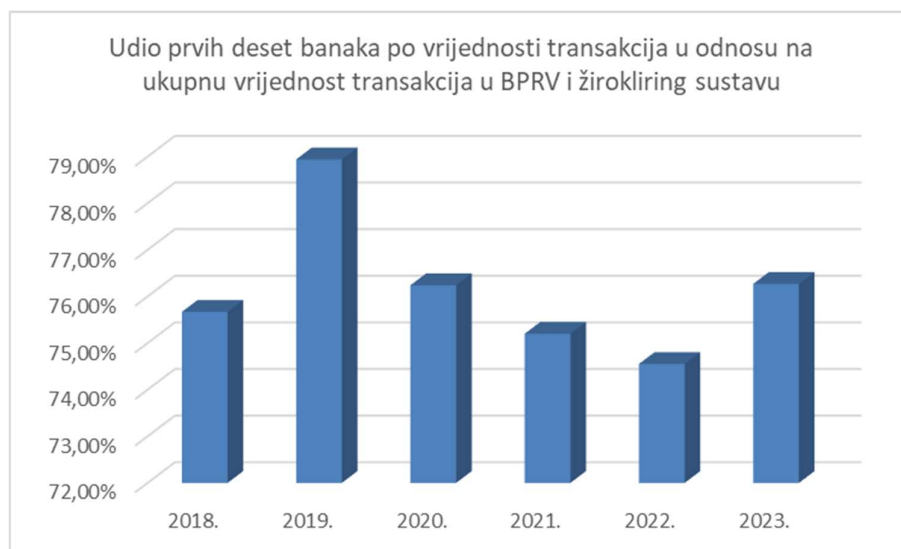
Udio prvih deset banaka po broju transakcija u odnosu na ukupan broj transakcija u BPRV i žirokliring sustavu u 2023. godini		
Godina	Broj transakcija	%
2023.	39.897.787	78,49

U ukupnoj vrijednosti transakcija prvih deset banaka je sudjelovalo sa 76,27%, povećavši tako svoj udio, budući da je 2022. godine njihov udio bio 74,55%.

U ukupnoj vrijednosti transakcija, prvih pet banaka je sudjelovalo sa 50,67%, povećavši tako svoj udio, budući da je 2022. godine njihov udio bio 50,42%.

Udio prvih deset banaka po vrijednosti transakcija u odnosu na ukupnu vrijednost transakcija u BPRV i žirokliring sustavu u 2023. godini		
Godina	Vrijednost transakcija u KM	%
2023.	124.785.154.685	76,27

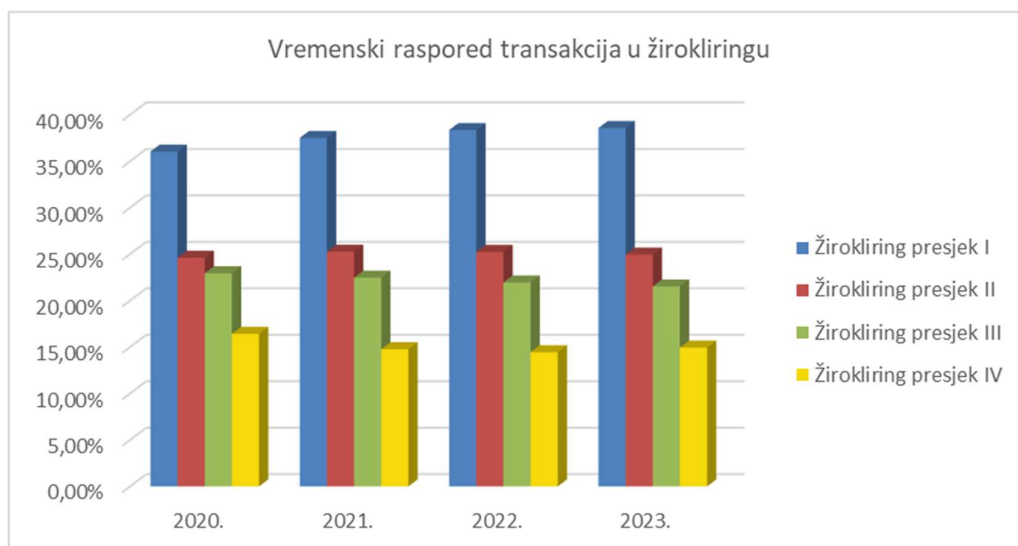

4. Vremenski raspored plasiranja transakcija

Shodno Operativnim pravilima za žirokliring, poravnanje neto pozicija se vrši u platnom sustavu BPRV za četiri klirinška ciklusa tijekom dana.

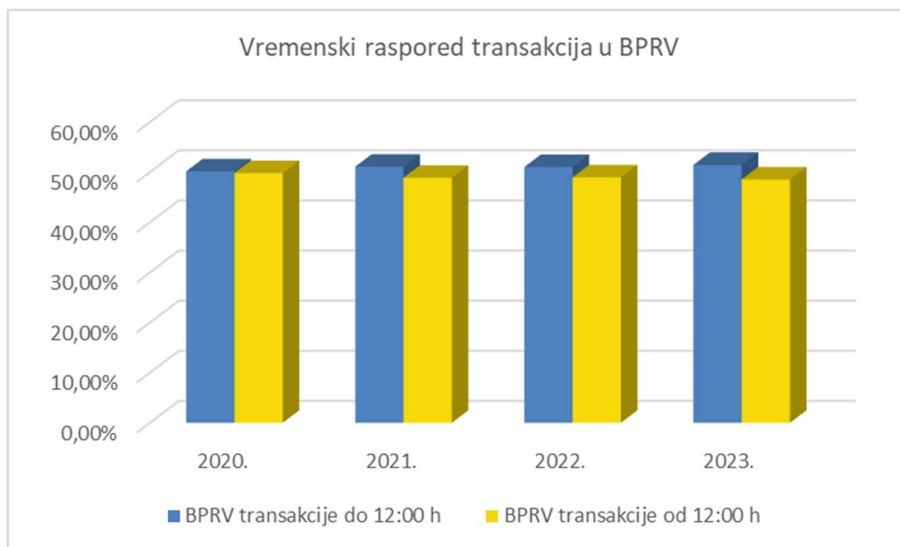
Udio slanja naloga banaka u postocima po klirinškim ciklusima u platni sustav žirokliringa tijekom 2023. godine je kao što slijedi:

Vremenski raspored transakcija u žirokliringu izražen u %				
Žirokliring presjek	2020.	2021.	2022.	2023.
Žirokliring presjek I	36,03%	37,51%	38,36%	38,58%
Žirokliring presjek II	24,61%	25,26%	25,24%	24,95%
Žirokliring presjek III	22,94%	22,47%	21,96%	21,52%
Žirokliring presjek IV	16,42%	14,76%	14,44%	14,95%

Udio slanja naloga banaka u platni sustav BPRV u postocima tijekom 2023. godine je kao što slijedi:

Vremenski raspored transakcija u BPRV izražen u %				
BPRV presjek	2020.	2021.	2022.	2023.
BPRV transakcije do 12:00 h	50,18%	51,11%	51,03%	51,45%
BPRV transakcije od 12:00 h	49,82%	48,89%	48,97%	48,55%

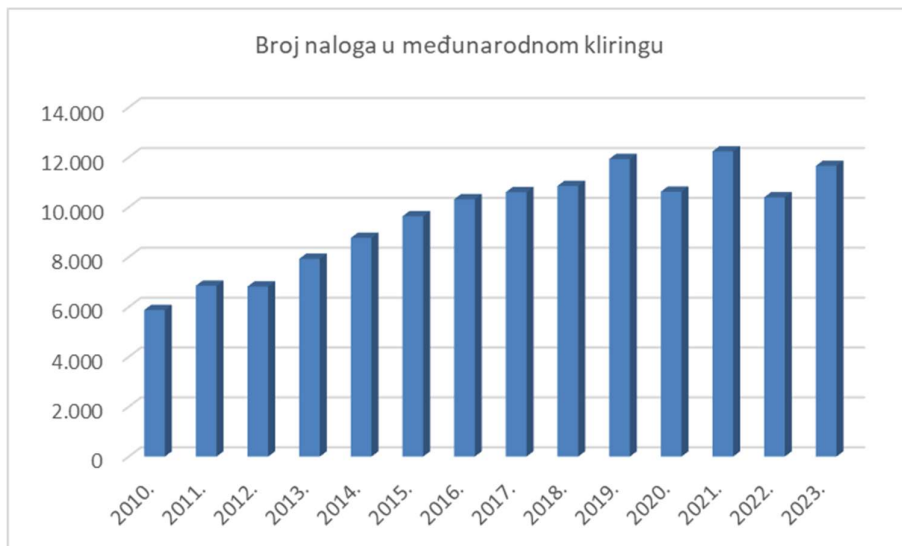
5. Međunarodni kliring

Kroz sustav klirinškog načina obračuna međunarodnih plaćanja, banke iz BiH su u 2023. godini plasirale 11.655 naloga (10.395 naloga u 2022. godini), čija je vrijednost bila 221.290.817 eura (288.120.247 eura u 2022. godini). U sustavu kliringa međunarodnih plaćanja sudjelovalo je sedam banaka iz BiH i to:

R.br.	Naziv sudionika	BIC code
1	ASA Banka d.d. Sarajevo	IKBZBA2XXXX
2	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	BBIBBA22XXX
3	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	MEBBBA22XXX
4	NAŠA BANKA a.d. Bijeljina	PAVLBA22XXX
5	Atos bank a.d. Banja Luka	SABRBA2BXXX
6	Banka Poštanska štedionica a.d. Banja Luka	KOBBBA22XXX
7	MF banka a.d. Banja Luka	MFBLLA22XXX

Ukupan broj naloga i njihova vrijednost po godinama:

Godina	Broj naloga	Vrijednost naloga
2010.	5.877	56.895.162 €
2011.	6.852	84.244.664 €
2012.	6.819	93.651.205 €
2013.	7.929	122.641.627 €
2014.	8.769	131.046.506 €
2015.	9.637	176.275.344 €
2016.	10.319	197.607.823 €
2017.	10.602	172.103.917 €
2018.	10.853	224.074.932 €
2019.	11.931	265.096.190 €
2020.	10.622	235.143.401 €
2021.	12.236	352.790.320 €
2022.	10.395	288.120.247 €
2023.	11.655	221.290.817 €

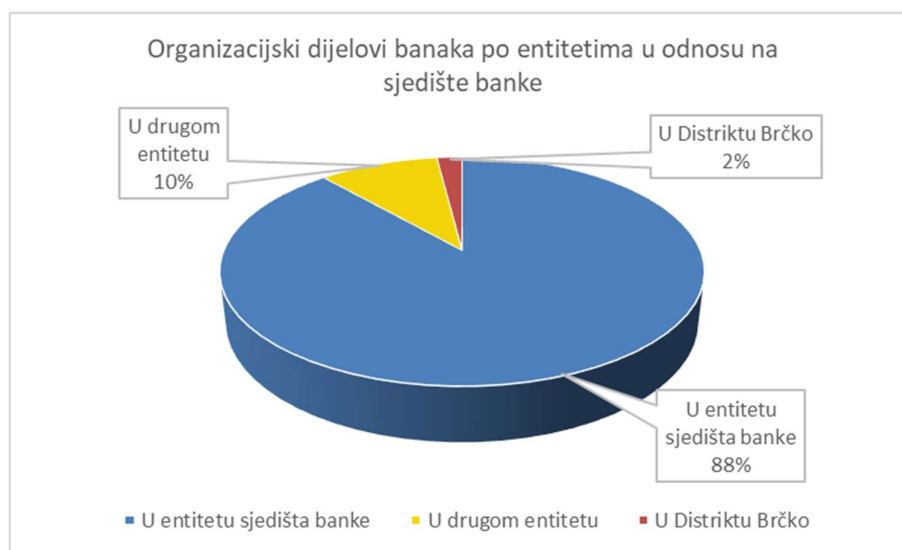

6. Organizacijske šeme banaka

Ukupan broj organizacijskih dijelova banaka na kraju 2023. godine je iznosio 747 (2022. godine banke su imale 761 organizaciona dijela).

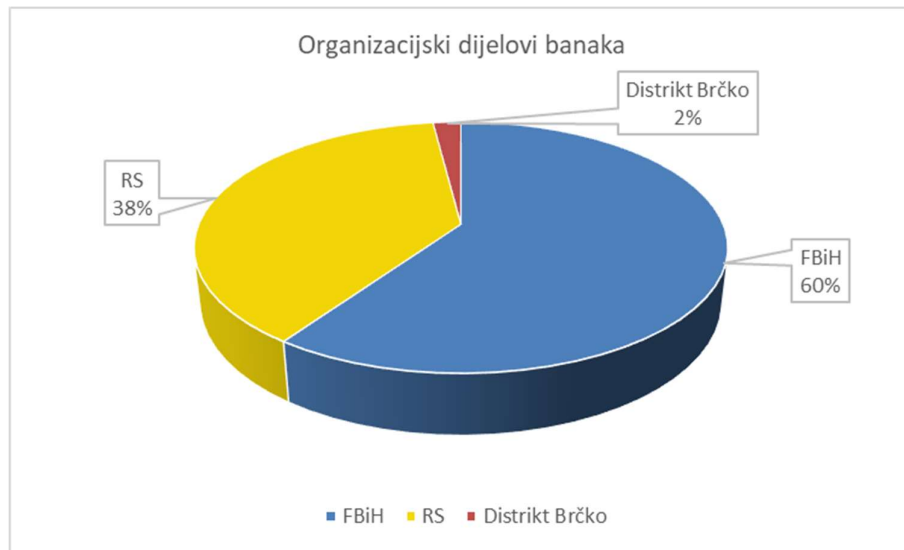
U tablici je dan prikaz organizacijskih dijelova po entitetima u odnosu na sjedište banke:

Organizacijski dijelovi banke				
Godina	U entitetu sjedišta banke	U drugom entitetu	U distriktu Brčko	Ukupno
2018.	699	92	20	811
2019.	706	75	18	799
2020.	695	76	18	789
2021.	643	64	16	723
2022.	673	72	16	761
2023.	661	71	15	747

U narednoj tablici je dan prikaz broja organizacijskih dijelova banaka u Federacija Bosne i Hercegovine (dalje: FBiH), Republika Srpska (dalje: RS) i Distrikt Brčko (dalje: DB):

Organizacijski dijelovi banke				
Godina	FBiH	RS	DB	Ukupno
2023.	446	286	15	747

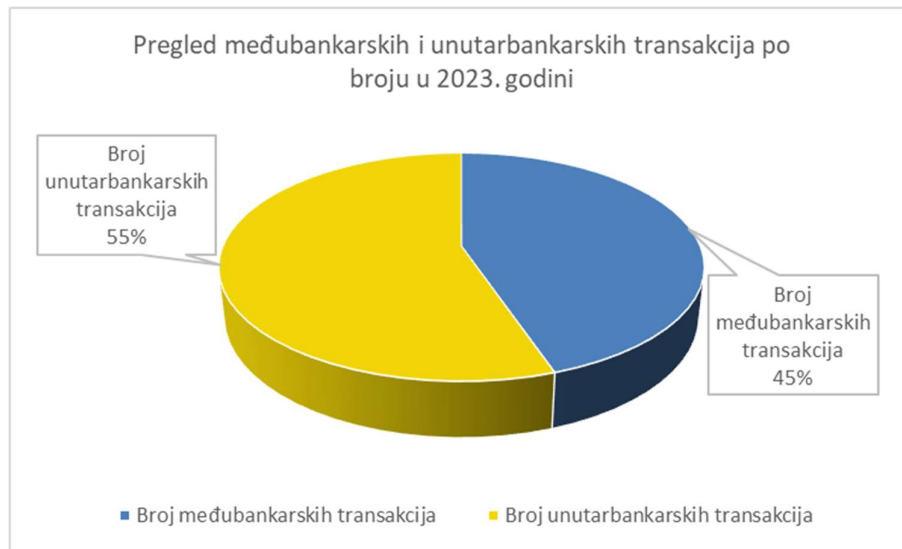

7. Međubankarske i unutarbankarske transakcije

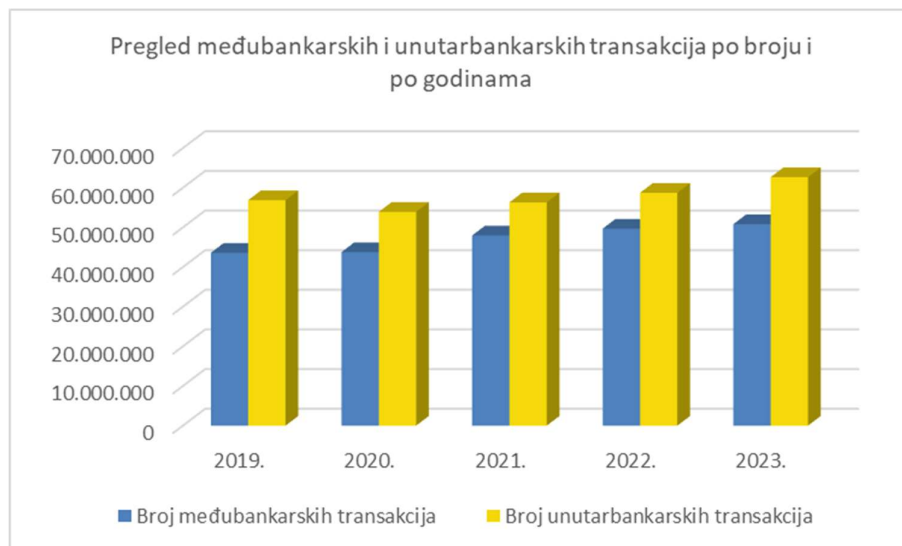
Tijekom 2023. godine je realizirano 50.822.188 međubankarskih plaćanja (u 2022. godini 49.700.235) i 62.676.044 unutarbankarskih (u 2022. godini 58.727.637).

U postocima iskazano, u ukupnom broju transakcija 45% je realizirano međubankarskih transakcija (kroz platne sustave CBBiH: BPRV i žirokliring), nasuprot 55% naloga plasiranih unutar banaka.

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po broju u 2023. godini		
Broj međubankarskih transakcija	Broj unutarbankarskih transakcija	Ukupno
50.822.188	62.676.044	113.498.232
45%	55%	100%

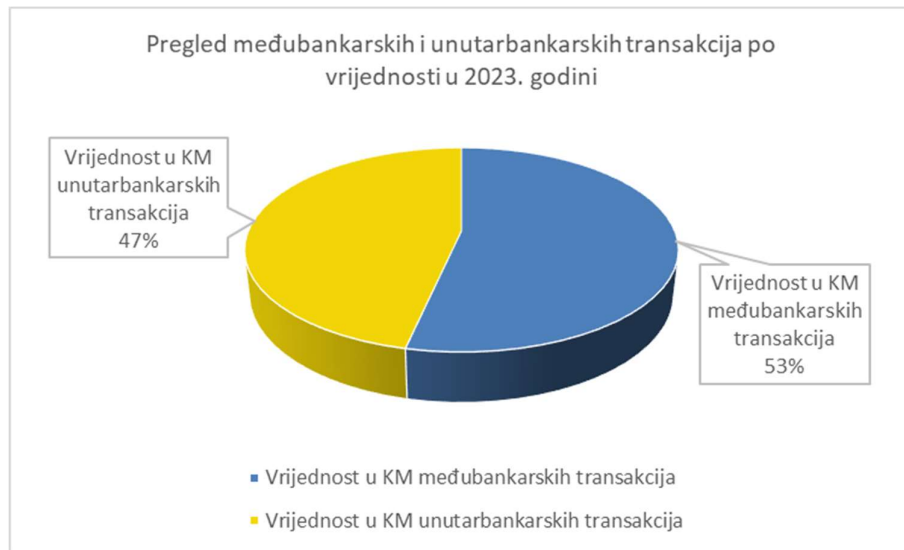

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po broju i po godinama			
Godina	Broj međubankarskih transakcija	Broj unutarbankarskih transakcija	Ukupno
2019.	43.601.606	56.879.236	100.480.842
2020.	43.774.406	53.927.204	97.701.610
2021.	47.971.726	56.325.952	104.297.678
2022.	49.700.235	58.727.637	108.427.872
2023.	50.822.188	62.676.044	113.498.232

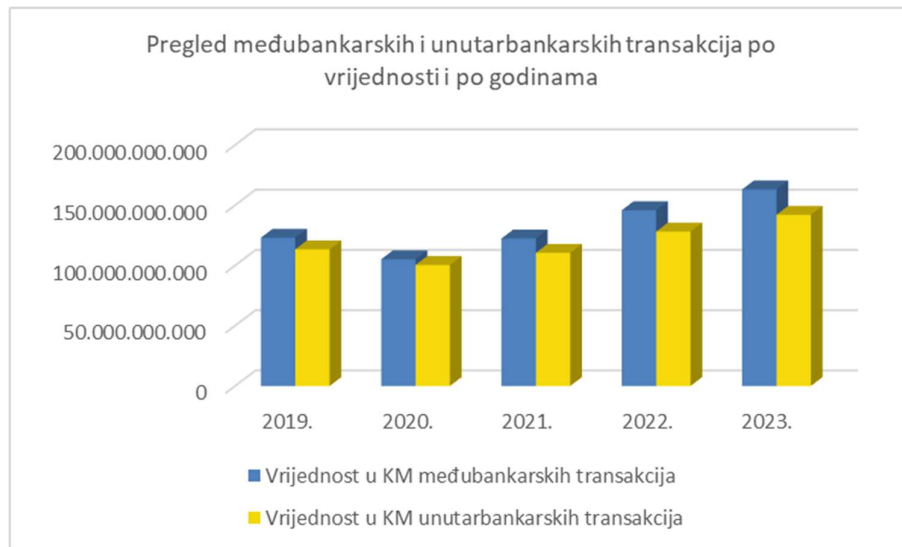

Promatrajući po vrijednosti u 2023. godini je realizirano 163.096.124.957 KM kroz naloge među bankama (u 2022. godini 145.825.330.468 KM) i 142.025.862.822 KM unutar banaka (u 2022. godini 128.127.838.936 KM). Omjer jednih naspram drugih – međubankarskih u odnosu na unutarbankarske je kao u tablici:

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po vrijednosti u 2023. godini		
Vrijednost u KM međubankarskih transakcija	Vrijednost u KM unutarbankarskih transakcija	Ukupno
163.096.124.957	142.025.862.822	305.121.987.779
53%	47%	100%

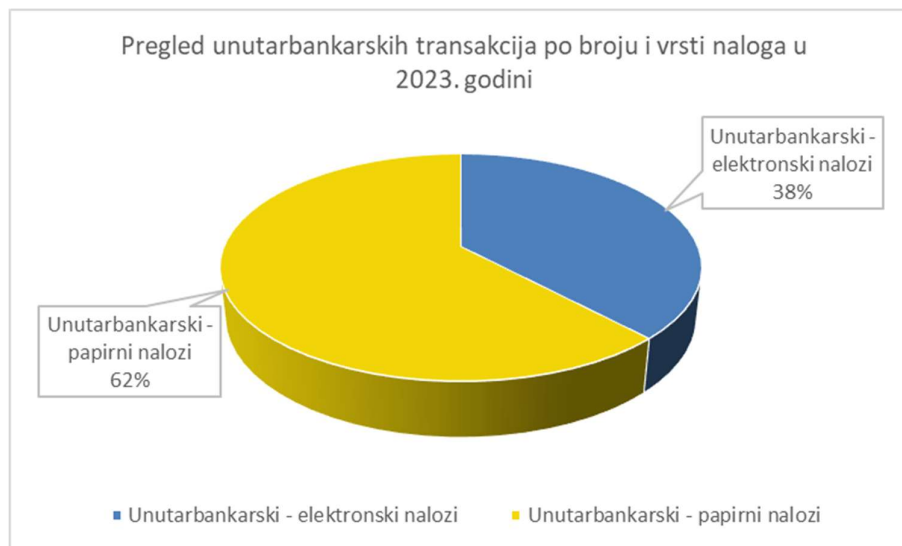

Pregled međubankarskih i unutarbankarskih transakcija po vrijednosti i po godinama			
Godina	Vrijednost u KM međubankarskih transakcija	Vrijednost u KM unutarbankarskih transakcija	Ukupno
2019.	123.046.070.387	113.372.584.035	236.418.654.422
2020.	105.132.312.596	100.429.423.241	205.561.735.837
2021.	122.403.038.511	110.469.030.643	232.872.069.154
2022.	145.825.330.468	128.127.838.936	273.953.169.404
2023.	163.096.124.957	142.025.862.822	305.121.987.779

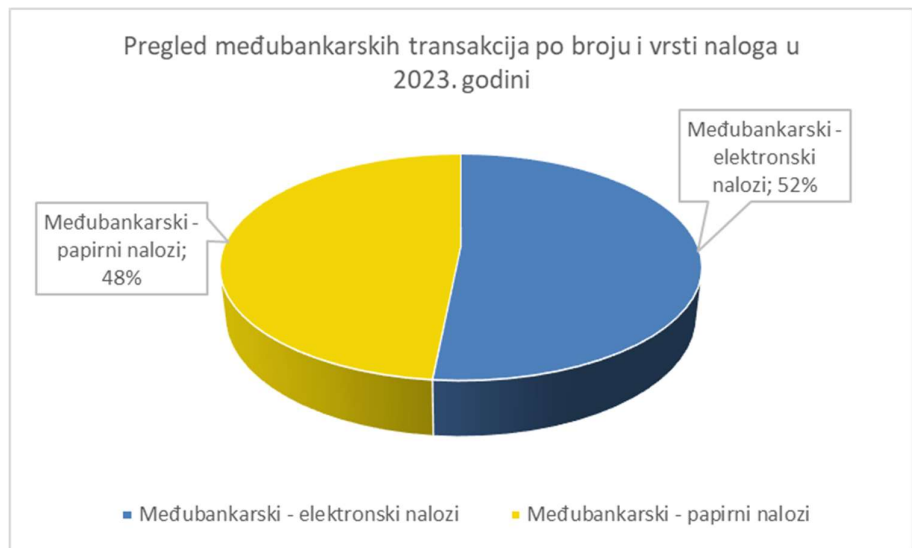

U nastavku je dat pregled unutarbankarskih i međubankarskih transakcija po vrsti iniciranja naloga (elektronski i papirni) za 2023. godinu. Pregled je dat po broju kao i po vrijednosti naloga:

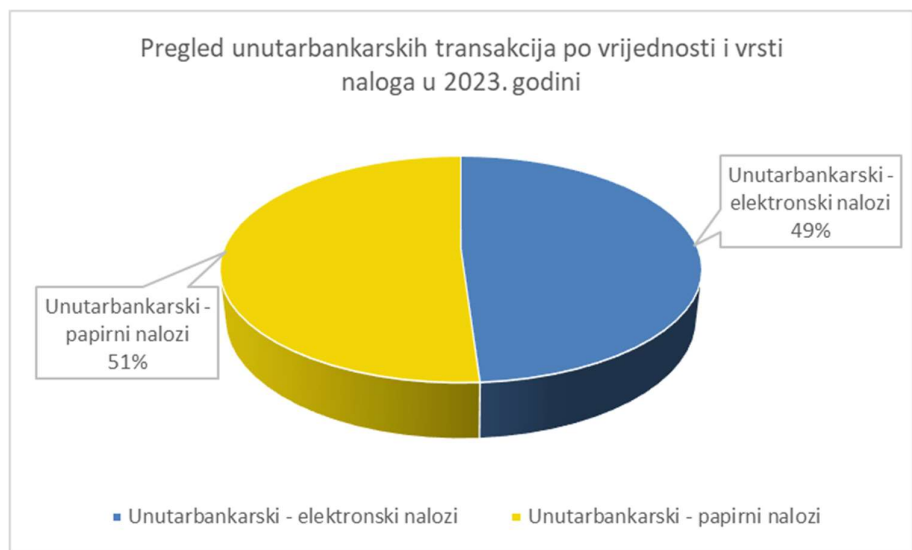
Pregled unutarbankarskih transakcija po broju i vrsti naloga u 2023. godini		
Unutarbankarski - elektronski nalozi	Unutarbankarski - papirni nalozi	Ukupno
38%	62%	100%

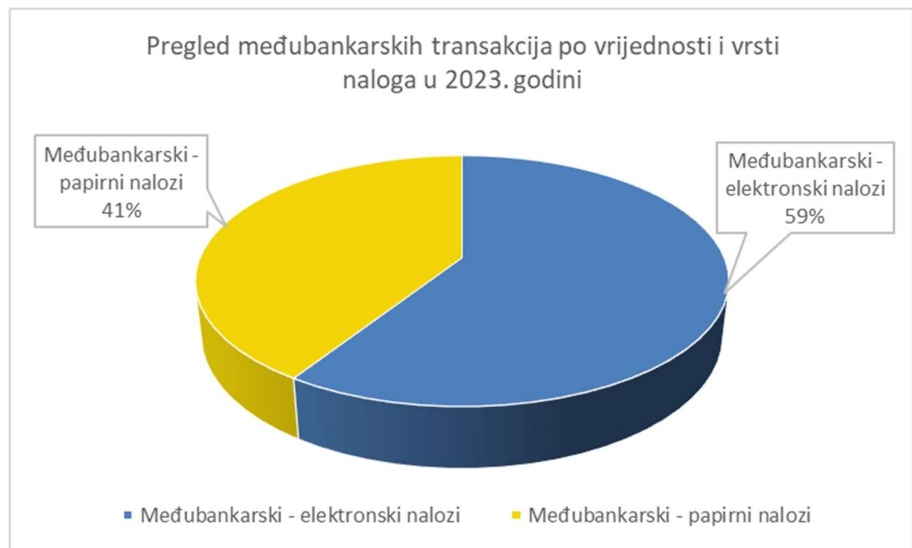
Pregled međubankarskih transakcija po broju i vrsti naloga u 2023. godini		
Međubankarski - elektronski nalozi	Međubankarski - papirni nalozi	Ukupno
52%	48%	100%

Pregled unutarbankarskih transakcija po vrijednosti i vrsti naloga u 2023. godini		
Unutarbankarski - elektronski nalozi	Unutarbankarski - papirni nalozi	Ukupno
49%	51%	100%

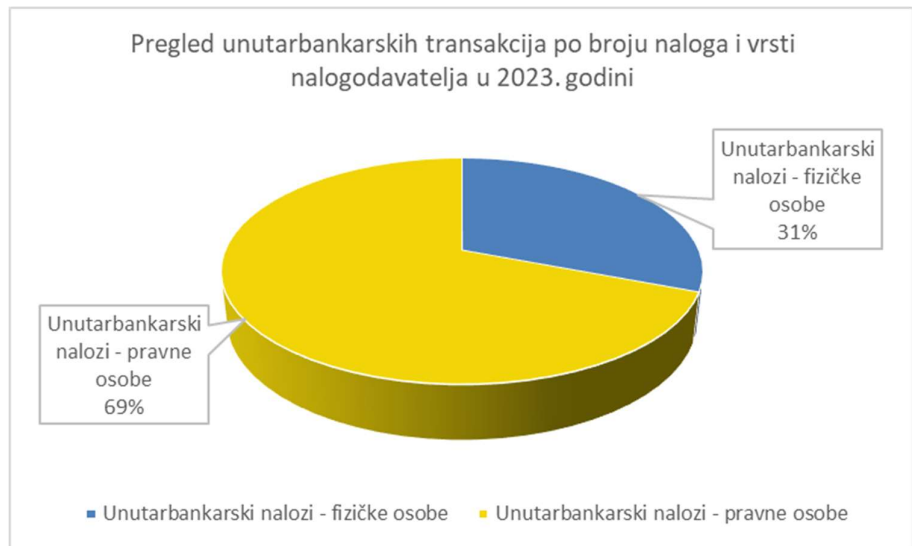

Pregled međubankarskih transakcija po vrijednosti i vrsti naloga u 2023. godini		
Međubankarski - elektronski nalozi	Međubankarski - papirni nalozi	Ukupno
59%	41%	100%

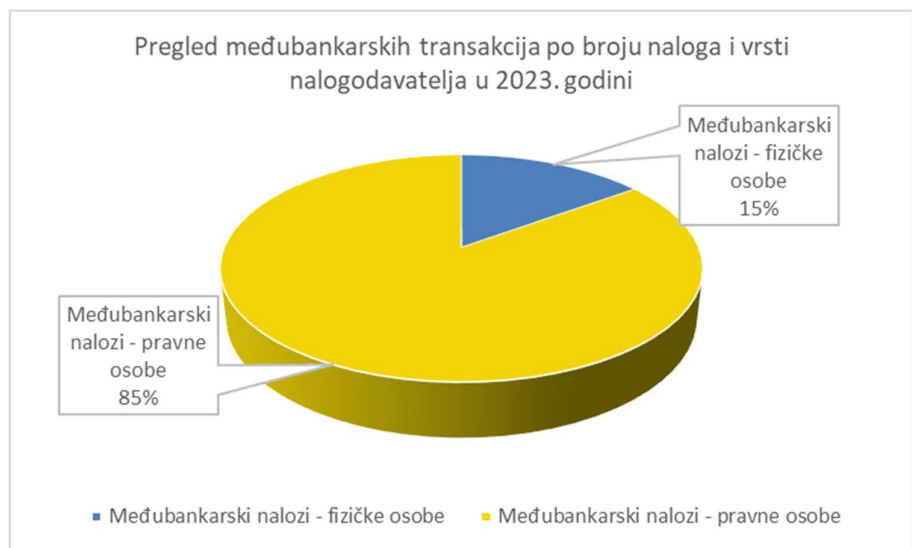

Pregled unutarbankarskih i međubankarskih transakcija po vrsti nalogodavca (fizička i pravna lica) za 2023. godinu po broju i vrijednosti naloga:

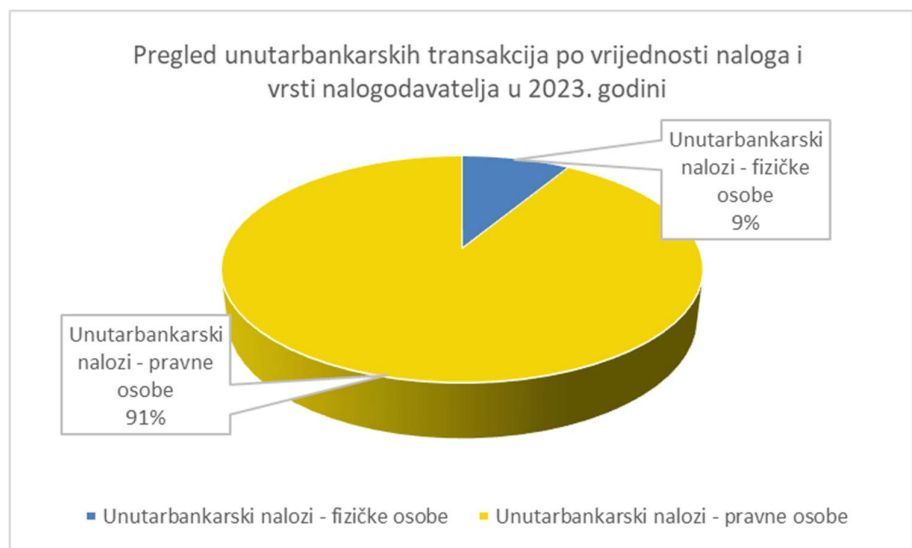
Pregled unutarbankarskih transakcija po broju naloga i vrsti nalogodavatelja u 2023. godini		
Unutarbankarski nalozi – fizičke osobe	Unutarbankarski nalozi – pravne osobe	Ukupno
31%	69%	100%

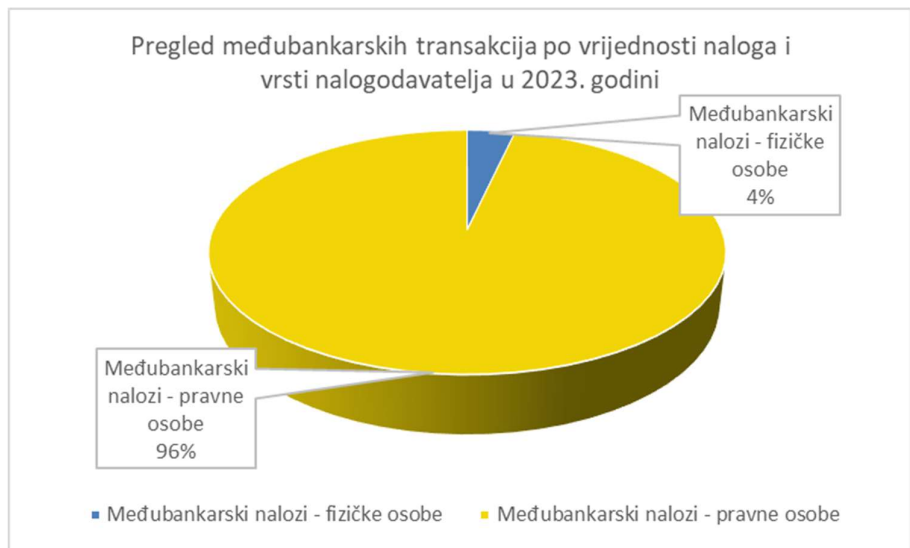
Pregled međubankarskih transakcija po broju naloga i vrsti nalogodavatelja u 2023. godini		
Međubankarski nalozi – fizičke osobe	Međubankarski nalozi – pravne osobe	Ukupno
15%	85%	100%

Pregled unutarbankarskih transakcija po vrijednosti naloga i vrsti nalogodavatelja u 2023. godini		
Unutarbankarski nalozi – fizičke osobe	Unutarbankarski nalozi – pravne osobe	Ukupno
9%	91%	100%

Pregled međubankarskih transakcija po vrijednosti naloga i vrsti nalogodavatelja u 2023. godini		
Međubankarski nalozi – fizičke osobe	Međubankarski nalozi – pravne osobe	Ukupno
4%	96%	100%

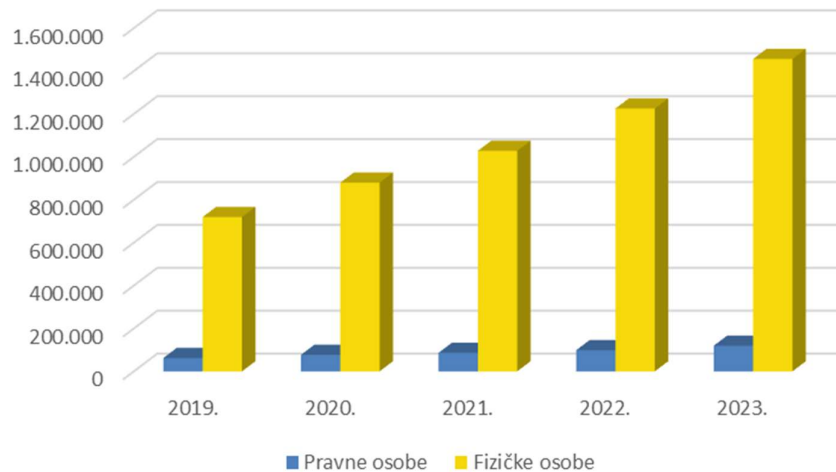
8. Kanali banaka

U BiH 22 banke nude elektronsko bankarstvo (mobilno i/ili internet bankarstvo).

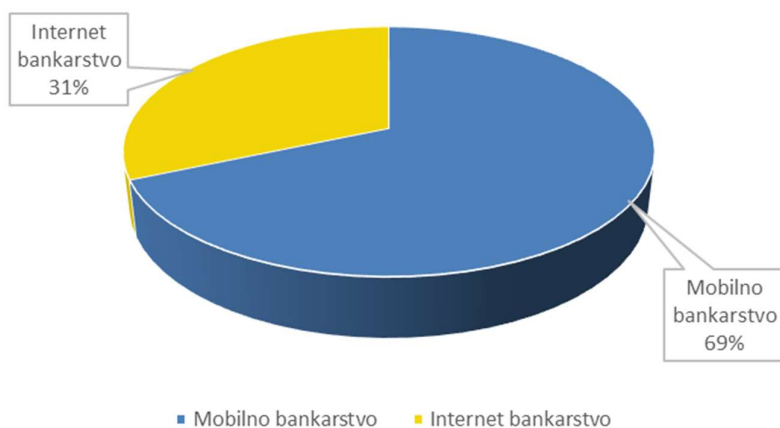
Ovom vrstom usluge obuhvaćeno je ukupno 1.575.942 subjekta (tijekom 2022. bilo je 1.324.202), i to 119.595 pravnih subjekata (tijekom 2022. bilo je 98.704) i 1.456.347 fizičkih osoba (tijekom 2022. je bilo 1.225.498). Izražen je trend povećanja broja klijenata koji imaju ugovorenu ovu vrstu usluge.

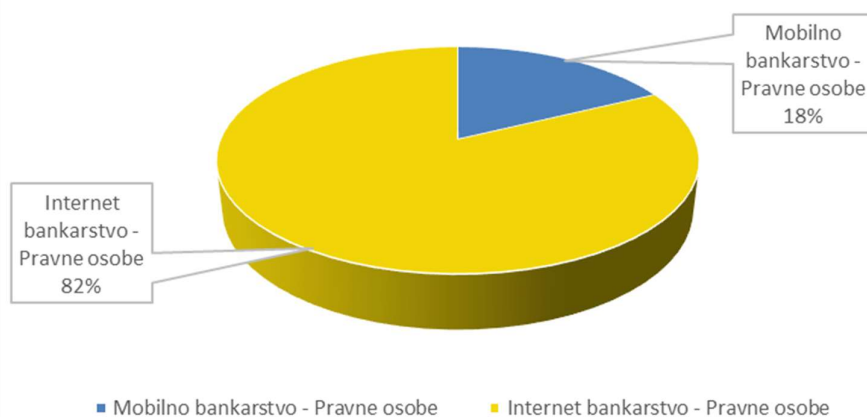
Broj klijenata elektronskog bankarstva - pravne i fizičke osobe

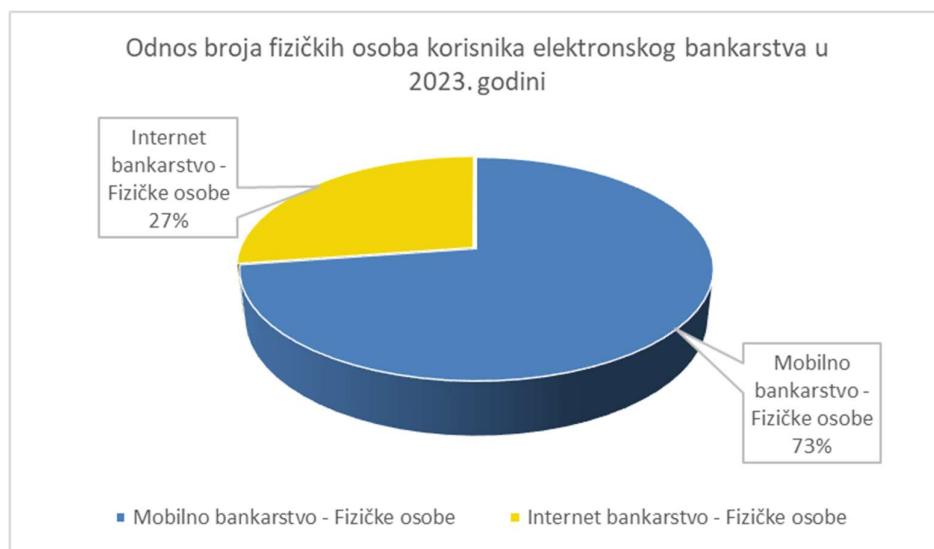

Odnos broja korisnika elektronskog bankarstva u 2023. godini

Odnos broja pravnih osoba korisnika elektronskog bankarstva u 2023. godini

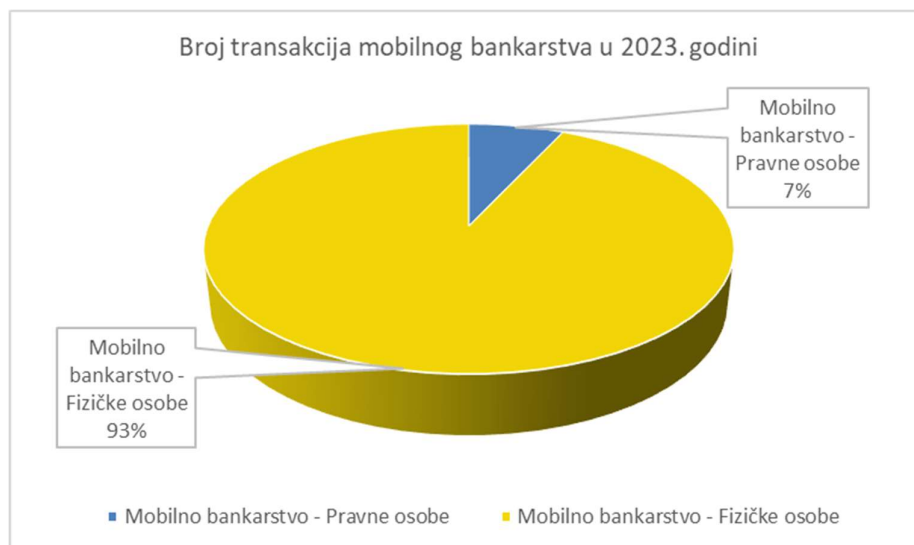

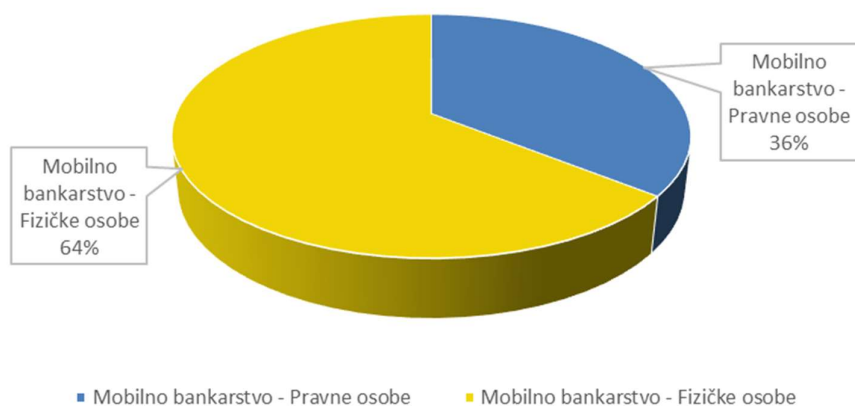
Pregled broja i vrijednosti transakcija elektronskog bankarstva:

Broj transakcija elektronskog bankarstva							
Godina	Mobilno bankarstvo - pravne osobe	Mobilno bankarstvo - fizičke osobe	Internet bankarstvo – pravne osobe	Internet bankarstvo – fizičke osobe	Plaćanje preko ATM - pravne osobe	Plaćanje preko ATM – fizičke osobe	Ukupno
2023.	855.229	11.500.095	27.856.220	1.409.264	0	3.887	41.624.695

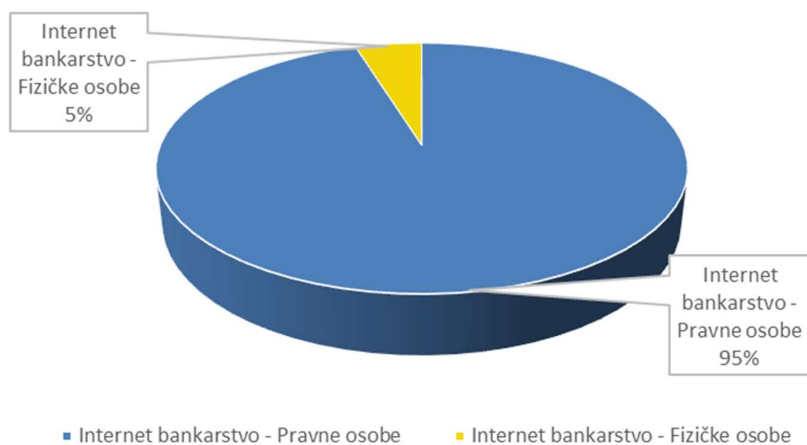
Vrijednost transakcija elektronskog bankarstva							
Godina	Mobilno bankarstvo - pravne osobe	Mobilno bankarstvo - fizičke osobe	Internet bankarstvo – pravne osobe	Internet bankarstvo – fizičke osobe	Plaćanje preko ATM – pravne osobe	Plaćanje preko ATM – fizičke osobe	Ukupno
2023.	1.568.496.638	2.827.375.492	145.135.234.440	641.524.803	0	576.092	150.173.207.464

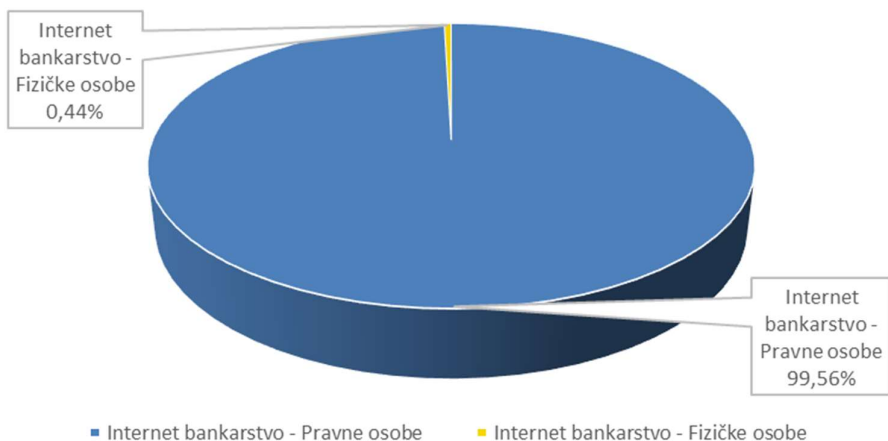
Vrijednost transakcija mobilnog bankarstva u 2023. godini

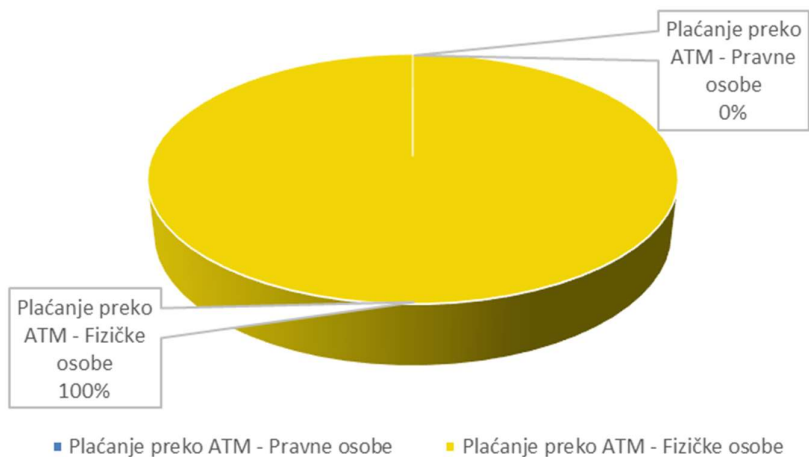
Broj transakcija internet bankarstva u 2023. godini

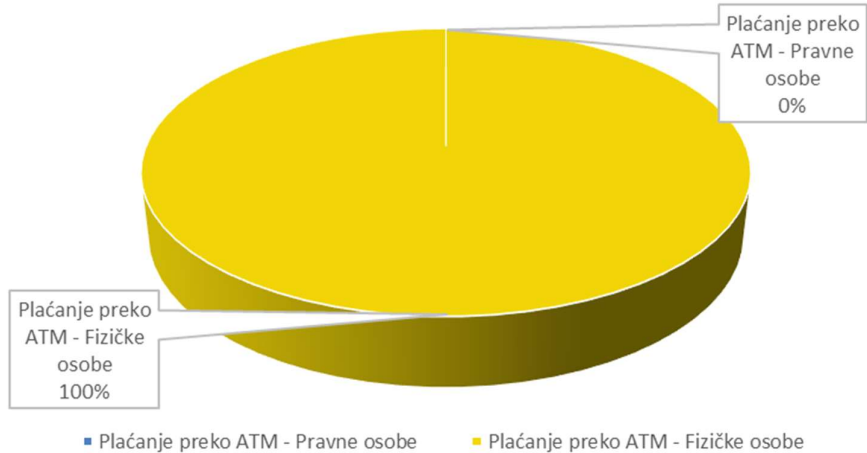
Vrijednost transakcija internet bankarstva u 2023. godini

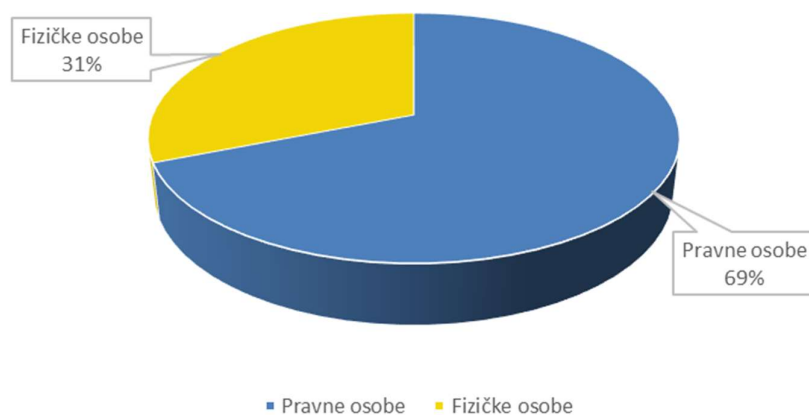
Broj transakcija plaćanja preko ATM-a u 2023. godini

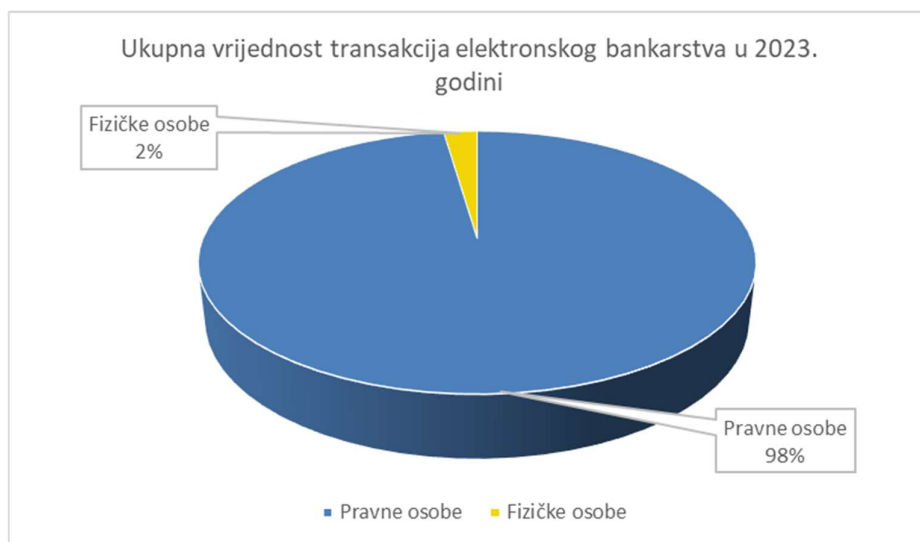

Vrijednost transakcija plaćanja preko ATM-a u 2023. godini

Ukupan broj transakcija elektronskog bankarstva u 2023. godini

Pregled broja aktivnih klijenata elektronskog bankarstva (onih koji su imali minimalno jednu transakciju tijekom kalendarske 2023. godine) dat je u nastavku:

Godina	Mobilno bankarstvo - pravne osobe	Mobilno bankarstvo – fizičke osobe	Mobilno bankarstvo	Internet bankarstvo - pravne osobe	Internet bankarstvo - fizičke osobe	Internet bankarstvo	Ukupno
2023.	12.445	449.261	461.706	71.211	44.965	116.176	577.882

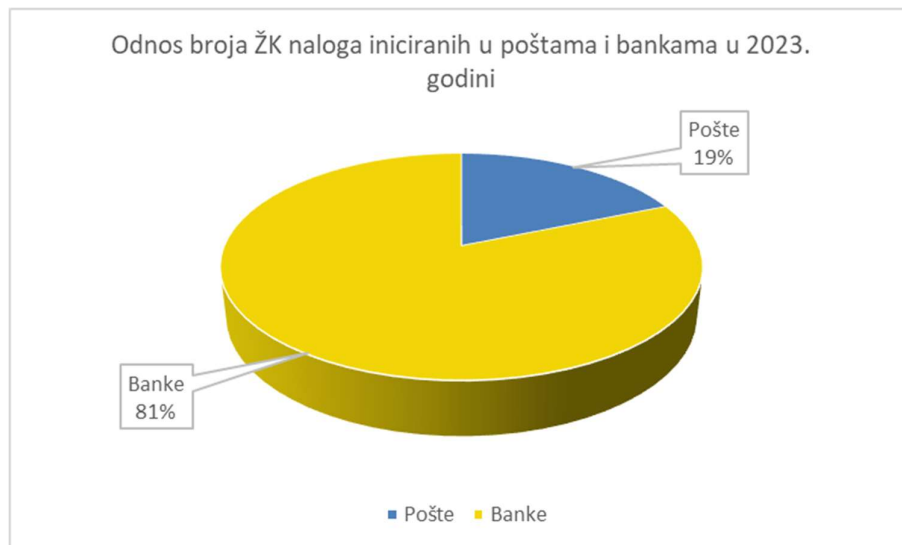

Od ukupno 22 banke u BiH, 5 banaka je procesuiralo međubankarske platne naloge zaprimljene u poslovnica pošta.

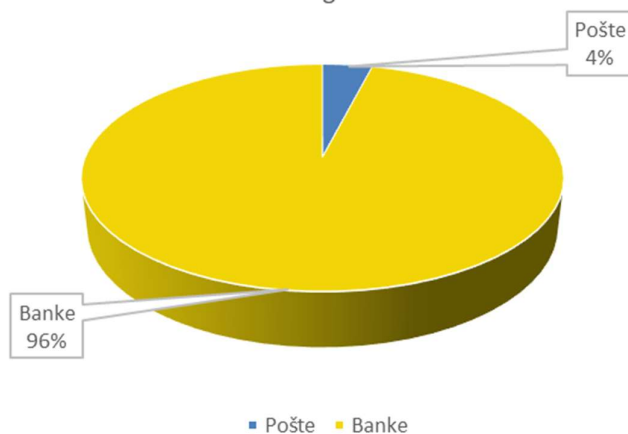
U nastavku je pregled međubankarskih platnih transakcija zaprimljenih u poslovnica pošta za 2023. godinu po broju kao i po vrijednosti naloga, a koje su realizirane kroz BPRV i žirokliring sisteme:

Broj međubankarskih platnih transakcija zaprimljenih u poslovnica pošta			
Godina	Žirokliring	BPRV	Ukupno
2023.	9.232.005	6.813	9.238.818

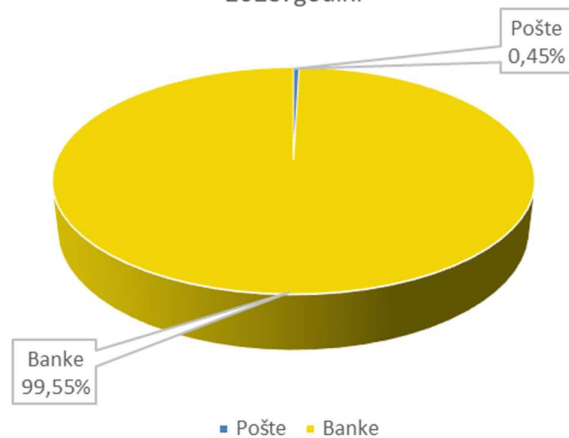
Vrijednost međubankarskih platnih transakcija zaprimljenih u poslovnica pošta			
Godina	Žirokliring	BPRV	Ukupno
2023.	951.833.757	126.101.122	1.077.934.879

Odnos vrijednosti ŽK naloga iniciranih u poštama i bankama u 2023. godini

Odnos broja BPRV naloga iniciranih u poštama i bankama u 2023. godini

Odnos vrijednosti BPRV naloga iniciranih u poštama i bankama u 2023. godini

